

Cat Serveis

2016: Centenari Carles Fontserè

LA CULTURA CATALANA, I LES CULTURES EN GENERAL, NECESSITEN REFERENTS, PERSONES QUE INDIVIDUALMENT I COL·LECTIVAMENT ARTICULEN UNIVERSOS. PODRÍEM INSCRIURE CARLES FONTSERÈ DINS D'AQUEST GRUP

Artista de dilatada trajectòria en diferents vessants, des de la fotografia i el cartellisme, passant per la pintura, fins a l'escenografia, el còmic i la literatura, Carles Fontserè (Barcelona, 1916 - Porqueres, 2007) va començar el seu prolífic camí, de ben jove, com a il·lustrador de cartells. L'obligat exili el va dur el 1939 a França i, passada la Segona Guerra Mundial, a Mèxic i a Nova York. A la gran capital

tuar l'inventari total del fons de Carles Fontserè, guardat a la casa familiar de Porqueres. Es tracta de trenta metres lineals de documentació (1916-2008), entre la que hi ha les fotografies professionals de Carles Fontserè, fotografies familiars, pintures i dibuixos en paper, i la documentació escrita que van generar l'artista i la seva esposa referent a la gestió i administració de la carrera professional i artística de Carles Fontserè. El febrer de 2014 es van tras-

lladar totes les fotografies professionals de Carles Fontserè (1959-1991) a l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany: 42.500 negatius, 6.450 positius ampliat de fotografia i 3.540 fulls de contacte, tot en blanc i negre.

L'any 2016 es commemora el centenari del naixement d'aquest copolifacètic artista, reconegut principalment pels cartells de la mort de l'artista, Bonart Cultural, la Fundació Lluís Coromina i la Generalitat de Catalunya, amb el suport dels ajuntaments de Banyoles i de Porqueres i la complicitat de Terry Broch, van iniciar un seguit d'activitats per posar de relleu la figura de Carles Fontserè.

Al llarg de l'any 2013, des de l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany, es va efec-

APUNTS BIOGRÀFICS

Carles Fontserè i Carrió neix a Barcelona l'any 1916. Estudiant dels Jesuïtes de Casp, als 15 anys va passar a treballar d'aprenent en un taller d'escenografia; dibuixa per a El Correo Catalán, el setmanari carlí Reacción i el setmanari infantil Plançons.

Als 17 anys, com a dibuixant professional, executa portades de llibres i pinta cartells de publicitat cinematogràfica. Als 20 anys, en esclatar la Guerra Civil Espanyola, forma part del comitè revolucionari del Sindicat de Dibuixants. Pinta el primer cartell que s'enganya pels carrers i organitza el taller col·lectiu de propaganda.

Mobilitzada la lleva del 37, s'incorpora a les Brigades Internacionals; pinta murals de guerra i executa gravats al linòleum per als butlletins d'informació del Comissariat de Guerra de la base, a Albacete. Foguejat al front de l'Ebre, i dissoltes les Brigades Internacionals, passa a dibuixant de l'Estat Major de la DECA i, en els darrers dies de la guerra, a Figueres, al Comissariat de Propaganda de la Generalitat. Travessa la frontera a peu des de la Vajol, pel Coll de Lli, amb el Comissari Miravittles i el president Companys, acompanyat de tots els consellers.

El conseller Santi Vila durant l'acte d'inauguració de l'exposició *Carles Fontserè, photocitizen* al Centre Cultural Terrassa. PERE DURAN / NORD MEDIA

Un moment fundacional

En un moment fundacional com el que vivim, acollir aquest 2016 el centenari del naixement a Barcelona de Carles Fontserè, un home polièdric i que va reivindicar la nostra cultura i els nostres valors arreu, no deixa de ser un acte de normalitat institucional. El tret de sortida de les commemoracions el vam iniciar a principis d'any durant la meua visita a l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany, a Banyoles, que va servir per presentar l'inventari i la digitalització del fons, bàsicament fotogràfic, de l'artista català. Una feina ciclòpia dels professionals de la casa que ha necessitat de molta cura i sensibilitat i que, essent com és la propietat del llegat Fontserè de la Generalitat de Catalunya, hem cregut imprescindible de difondre al màxim possible emprant les noves tecnologies. Per aquesta raó, la fotografia serà insistentment present en tots els actes, una modalitat de l'expressió artística que connecta amb força amb les noves generacions i que s'inclou dins els codis visuals als quals més acostumats ens tenen els nostres temps moderns. Imatges i documentació que es podran veure en la pàgina web www.carlesfontserè.cat, elaborada per a l'ocasió.

Es tracta, doncs, d'un centenari amb un conjunt d'activitats, més de quaranta, que es poden veure per diferents institucions públiques, algunes de capçalera del país, i privades. Un maridatge, una manera de fer que reforça aquest lligam publicoprivat tan essencial, aquest deix que la cultura la fem tots i que les noves dinàmiques del present han impulsat: treballar en equip per multiplicar. Així mateix, la planificació de les activitats respon a una lògica territorial per visualitzar el somni noucentista de la Catalunya Ciutat, on les ciutats d'arreu del país generen valor i excel·lència en les seves programacions. Fontserè, que va viure, voltar i exposar per mig món -la internacionalització, un altre dels valors que el centenari transmet- i arreu del país, crec que estaria orgullós de com tots aquests paràmetres s'interrelacionen.

Santi Vila i Vicente

Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Anys 40

A França és internat al camp de concentració dels Haras de Perpinyà. Surt del camp i exposa amb Antoni Clavé dibuixos de l'èxode. Pinta un mural i uns decorats per a La Revue des Tretaux i, setmanalment, decora Les nuits de gala del Casino de Canet-Plage.

La Segona Guerra Mundial interromp l'activitat artística; treballa de venedor de gelats, de firaire i de veremador. L'interneja a un altre camp de concentració, Saint Cyprien, i s'escapa a París indocumentat. Dibuixa il·lustracions per a El poble Català, i còmics per a setmanaris infantils. Durant l'ocupació alemanya, juntament amb Antoni Clavé col·labora com a dibuixant al setmanari d'art i literatura La Gerbe.

S'inicia a la litografia original sobre pedra, a tiratge limitat. Edita, amb Rafael Tasis, llibres de bibliòfil també a tiratge limitat, amb litografies originals sobre pedra i aigüesforts: A Barcelona, odes de Verdaguier, Maragall, López-Picó i Guilanyà; El Romancero Gitano de Garcia Lorca; La Fi del Món a Girona de Joaquim Ruyra; Fuenteovejuna de Lope de Vega; Oda a Espanya de Joan Maragall; Saint Jean de la Croix, bilingüe espanyol-francès.

Pinta dos cartells per al Ministeri de la Reconstrucció francesa que tenen una difusió nacional. Dissenya decorats i vestits per a Notre Natacha d'A. Casona al Théâtre de la Bruyère; per a la primera representació a Europa de La Casa de Bernarda Alba de F. Garcia Lorca; i per a Peribáñez de Lope de Vega al Théâtre de l'Odeon.

Entre París i Ciutat de Mèxic. Dissenya els vestits i l'escenografia per a una revista musical francesa, Bonjour Mexico, amb la col·laboració de Mario Moreno Cantinflas, que presenta a Ciutat de Mèxic, on executa els decorats.

Anys 50 - 60

Nova York. Dibuixa còmics, il·lustracions de llibres, portades i publicitat; dissenya vitrines publicitàries. És director artístic

de Dana Perfumes International. Més tard, director artístic de Temas, revista mensual per a la qual també fa il·lustracions per a contes de Ramon Sender, Gómez de la Serna i altres. Nomenat monitor de l'Spanish-English School of Theatre Arts, organitzat per l'Agència MEND (programa contra la pobresa del president Johnson).

Dissenya decorats i vestits per a La Cenicienta de J. Benavente; The Queen and her Estates de Howard Jones; Los Habladores de M. de Cervantes. Col·labora amb Salvador Dalí en escenografies i en el Happening by Dalí al Philharmonic Hall de Lincoln Center.

Practica la fotografia com a document social (44.000 negatius), amb la qual cosa cobreix la geografia humana de diverses ciutats d'Amèrica i Europa. Publica 33 reportatges amb textos i fotografies de diverses ciutats a El Correo Catalán de Barcelona.

Anys 70-80

Retorn a Catalunya. A banda de tots els fets relatats a continuació, cal afegir-hi multitud d'exposicions individuals de la seva obra i la participació en col·lectives i mostres, arreu del país i fins els primers anys del segle XXI.

Presenta reportatges diversos en directe amb Carles Sentís per a Crònica-2, de TVE. Primera exposició antològica de pintura. És coautor amb Jaume Miravittles i Josep Termes de Carteles de la República y de la Guerra Civil.

La seva activitat d'escenògraf és descrita al llibre Picasso i els artistes catalans en el ballet de Joan Josep Tharrats.

Protagonitza l'assaig de Jesús A. Vila La intensa passió de viure d'un cartellista universal, Premi Recull.

Anys 90

Protagonista, entre altres, de Los Años Vividos, sèrie documental de TVE que reuneix personatges històrics del segle XX espanyol. Pinta el cartell emblemàtic de tota la sèrie.

Fotografies inèdites de Salvador Da-

li. Les Morts et Moi en edició bibliòfil, Editorial Mediterrània, Barcelona. El seu retrat biogràfic literari és un dels Deu Daus, d'Agustí Pons.

Protagonista, entre altres, del programa de Joaquim Puyal La vida en un xip de TV3 sota el títol Personatges singulars.

Publica el primer volum de les seves memòries, Memòries d'un cartellista català 1931-1939 (Editorial Pòrtic) presentat per Josep Benet i Enric Satué a Barcelona.

Homenatjat a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent, per a la qual pinta el cartell d'aquell any.

Ciutats en blanc i negre de Carles Fontserè, documental televisiu per a la sèrie Música pera Camaleons de TVC.

Publica el segon volum de les seves memòries Un exiliat de tercera. A París durant la Segona Guerra Mundial (Editorial Proa), presentat a l'Auditori de La Pedrera per Maria Campillo, Daniel Giralt-Miracle, Josep M. Solé i Sabatè i Isidor Cònsul. Guardonat amb el Premi Crítica Serra d'Or. Ponent i cartellista del Congrés Les literatures de l'exili republicà de 1939, 60 anys després, a la UAB.

Anys 2000

Guardonat Il·lustrad'Or de l'An (2001). Guardonat amb la Mosca del Jurat, Col·legi de Periodistes de Catalunya, delegació de Girona, per la trajectòria personal i professional. Nomenat Soci d'Honor del Col·legi de Dissenyadors Gràfics.

Des del seu retorn a Catalunya el 1973, ha pintat cartells de promoció cultural per la Generalitat de Catalunya; l'Ateneu Enciclopèdic Popular; Teatro de la Zarzuela, Madrid; La Caixa; Comissió Nacional 50 Aniversari Muerte de F. Garcia Lorca, Granada; Ajuda a Nicaragua; Alternativa verda; Homenatge a Joan Coromines, Pineda de Mar; Museu Comarcal de la Garrotxa; Casal Independentista de Banyoles; 80a Volta Ciclista de Catalunya, etc.

Cal afegir-hi el tercer volum de les memòries i multitud de conferències arreu d'Europa i als Estats Units.

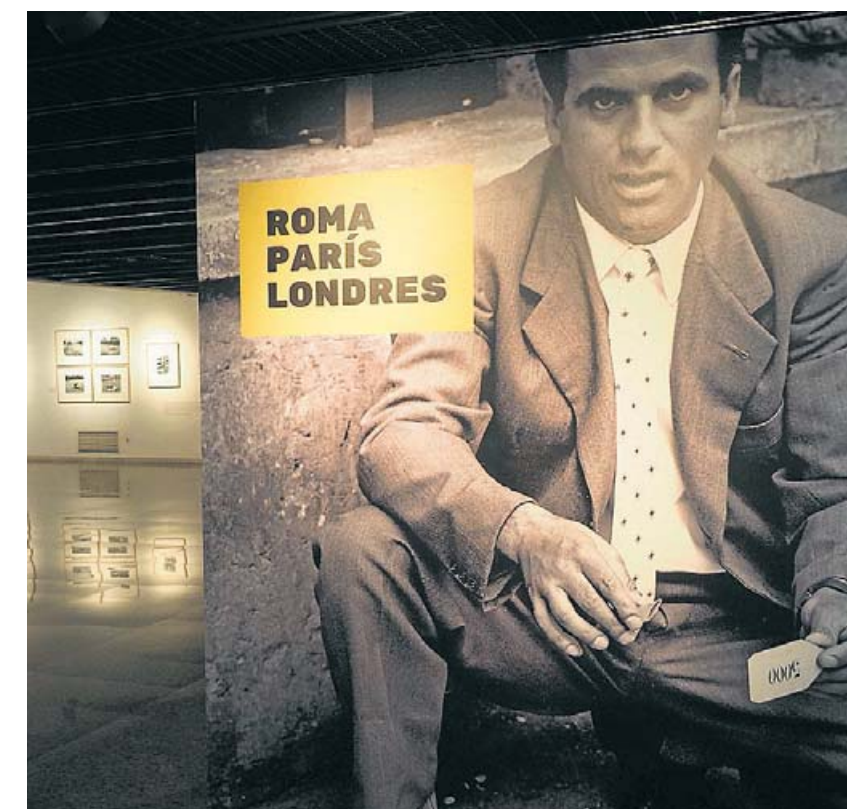
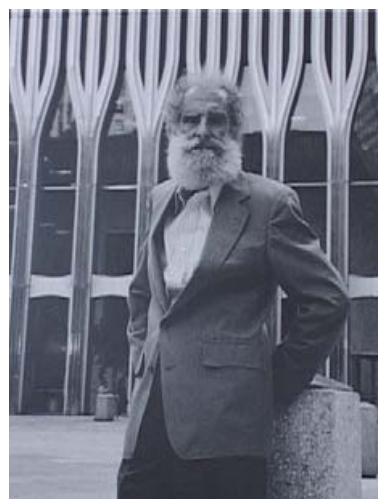
carlesfontserè.cat

AGENDA

Durant l'Any Fontserè s'estan fent exposicions arreu de Catalunya, fins a 40. Aquestes són les que estan encara en actiu i les que s'han d'inaugurar:

- *Carles Fontserè, photocitizen. Els projectes pendents.* Fins al 17 de setembre. Centre Cultural Terrassa
- *Carles Fontserè al Museu del Jugué de Catalunya.* Fins al 31 d'agost. Museu del Jugué de Catalunya. Figueres
- *Carles Fontserè, l'aventura artística.* Fins al 9 d'octubre. Monestir de Sant Esteve. Banyoles
- *Mirades a Fontserè.* Setembre i octubre de 2016. Escola Internacional de Fotografia Girsart. Barcelona
- *Mirades a Fontserè.* Del 8 de desembre de 2016 al 4 de febrer de 2017. Biblioteca Carles Rahola. Girona
- *Carles Fontserè. Una història gràfica de Nova York.* Octubre de 2016. Museu Nacional d'Art de Catalunya. Barcelona
- *Carles Fontserè. 60.000 fotografies.* Octubre de 2016. Fundació Lluís Coromina. Banyoles

Durant el 2017 i el 2018 hi haurà també altres exposicions: una d'itinerant de l'Arxiu Nacional de Catalunya, a La Jonquera i a Torroella de Montgrí. Igualment, es publicaran tres llibres: *Llibre d'Artista*, el 4t volum de les *Memòries de Carles Fontserè* i el *Llibre sobre Fotografia Fontserè*.

Dues imatges de l'exposició *Carles Fontserè, photocitizen* inaugurada recentment al Centre Cultural Terrassa, a la copcapital del Vallès Occidental. PERE DURAN / NORD MEDIA

